

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W
KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn.30.09.2002r.

RKT-500-s-13/01/MF

Decyzja nr RKT-49/2002

I Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 28 ust. 6 oraz art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002r. Nr 129, poz. 1002), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Huty „Łaziska” S.A. w Łaziskach Górnych przeciwko Górnśląskiemu Zakładowi Elektroenergetycznemu S.A. w Gliwicach, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nie stwierdza się** stosowania przez GZE S.A. praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów – poprzez pobieranie ceny maksymalnej za przesył energii elektrycznej, która nie odpowiada uzasadnionym kosztom świadczenia tej usługi dla Huty „Łaziska” S.A., nieprawidłowy podział na grupy taryfowe przez co dopuszczono się subsydiowania skrośnego i pobieranie od Huty „Łaziska” S.A. zbyt wysokich opłat za przesył energii, zastrzeżenie w § 6 ust. 14, § 7 ust. 2 i § 16 umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 niezwykle krótkich terminów płatności oraz nałożenie na Hutę w § 7 ust. 3 w/w umowy obowiązku dokonywania przedpłat.

II Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 28 ust. 6 oraz art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002r. Nr 129, poz. 1002), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Huty „Łaziska” S.A. w Łaziskach Górnych przeciwko Górnśląskiemu Zakładowi Elektroenergetycznemu S.A. w Gliwicach, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nie stwierdza się** stosowania przez GZE S.A. praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji – poprzez dyskryminację Huty „Łaziska” S.A. wobec innych odbiorców, w stosunku do których GZE S.A. nie stosuje takich regulacji i sankcji w szczególności zapisów zawartych w § 8 i § 10 umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 dotyczących wstrzymania dostaw i natychmiastowego rozwiązania umowy.

III Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 28 ust. 6 oraz art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002r. Nr 129, poz. 1002), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Huty „Łaziska” S.A. w Łaziskach Górnych przeciwko Górnśląskiemu Zakładowi Elektroenergetycznemu S.A. w Gliwicach, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nie stwierdza się** stosowania przez GZE S.A. praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na uzależnianiu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia nie mającego rzeczowego

ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy – poprzez uzależnienie zawarcia umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 od zapłaty przez Hutę „Łaziska” S.A. kwoty w wysokości 2 miliony PLN.

IV Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 28 ust. 6 oraz art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002r. Nr 129, poz. 1002), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Huty „Łaziska” S.A. w Łaziskach Górnych przeciwko Górnśląskiemu Zakładowi Elektroenergetycznemu S.A. w Gliwicach, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nie stwierdza się** stosowania przez GZE S.A. praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umowy, przynoszących przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści poprzez zawarcie w umowie z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 zapisów zawartych w jej § 6 ust.14, § 7 ust. 2 i 3, § 8, § 10 i § 16.

V. Na podstawie art. 104 K.p.a. i art. 28 ust. 6 w związku z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002r. Nr 129, poz. 1002) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego** na wniosek z dnia 25.10.2001r. uzupełniony pismem z dnia 27.03.2002r. wniesiony przez Hutę „Łaziska” S.A. w Łaziskach Górnych, w sprawie nakazania zaniechania przez Górnśląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. w Gliwicach nadużywania pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie Hucie „Łaziska” S.A. w umowie o świadczenie usług przesyłowych, której zawarcie pomiędzy stronami niniejszego postępowania orzekł Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 24.02.2002r. restrykcyjnych i uciążliwych klauzul, co przynosi GZE S.A. nieuzasadnione korzyści polegających na:

- nałożeniu na Hutę „Łaziska” S.A. obowiązku uiszczania przedpłat za świadczoną przez GZE S.A. usługę przesyłową pomimo braku podstaw prawnych i faktycznych,
- obowiązku uiszczania przedpłat wyłącznie na rachunek bankowy GZE S.A. do godz. 12.00 wskazanego w § 9 ust. 2 umowy dnia, bez uwzględnienia okoliczności, iż brak uznania rachunku bankowego może wynikać z winy banku obsługującego transakcję przepływu środków pieniężnych,
- narzuceniu Hucie „Łaziska” dekadowego sposobu uiszczania przedpłat za usługi przesyłowe pomimo, iż taryfa GZE S.A. nie przewiduje takiego sposobu rozliczeń z klientem, ustanawiając jedynie miesięczne okresy rozliczeniowe dla przedmiotowych usług,
- ustaleniu ceny za sporną usługę przesyłową w wysokości maksymalnej taryfowej opłaty za usługi przesyłowe z zatwierdzonej Taryfy Energii Elektrycznej GZE S.A. z rażącym naruszeniem zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń, bez uwzględnienia uzasadnionych kosztów świadczonej usługi przesyłowej do obiektów Huty „Łaziska” S.A. oraz bez wyeliminowania subsydiowania skrośnego pozostałych klientów GZE S.A. z powołaniem się na zasadę, iż w braku odpowiedniego porozumienia, należy zastosować stawki taryfowe,
- odmowie potraktowania równego interesu obu stron (...) poprzez nałożenie na Hutę „Łaziska” S.A. obowiązku kredytowania działalności przesyłowej GZE S.A. (nieoprocentowane przedpłaty) przy jednoczesnej odmowie nałożenia na GZE S.A. obowiązku ponoszenia kosztu kredytowania pobieranych przedpłat w postaci odsetek ustawowych lub kredytu bankowego,
- nierównym zabezpieczeniu interesów obu stron poprzez wprowadzenie do treści umowy kwestionowanych przez Hutę „Łaziska” S.A. restrykcyjnych klauzul przy nienależytym wykonaniu zobowiązania umownego przez Hutę „Łaziska” S.A. (...) przy jednoczesnym

braku wprowadzenia do umowy odpowiednich klauzul w zakresie odpowiedzialności GZE S.A. za nienależyte wykonanie zobowiązania (...),

- wkroczeniu wbrew wyraźnemu upoważnieniu ustawowemu Prezesa URE w kompetencje organów wymiaru sprawiedliwości w zakresie rozstrzygania sporów cywilnoprawnych, przejawiające się w uznaniu w zaskarżonej decyzji tezy, iż zasadnym jest nałożenie na rzekomo zadłużoną wobec GZE S.A. Hutę „Łaziska” S.A. uciążliwych i restrykcyjnych klauzul umownych zabezpieczających interes przedsiębiorstwa energetycznego.

gdyż w sposób oczywisty z informacji zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu wynika, że nie naruszono zakazu określonego w art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

VI Na podstawie art. 75 w związku z art. 69 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002r. Nr 129, poz. 1002), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Huty „Łaziska” S.A. w Łaziskach Górnych przeciwko Górnośląskiemu Zakładowi Elektroenergetycznemu S.A. w Gliwicach, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanawia się nakazać Hucie „Łaziska” S.A., uiszczenie na rzecz Górnośląskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. w Gliwicach, tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę: 1200 PLN (słownie: tysiącdwieście złotych).

Uzasadnienie

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Organem Antymonopolowym) wpłynął wniosek Huty „Łaziska” S.A. ul. Cieszyńska 23, 43-170 Łaziska Górne (zwana dalej Huta) o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Górnośląskiemu Zakładowi Elektroenergetycznemu S.A. ul. Barlickiego 2, 44-100 Gliwice (zwany dalej Zakładem).

W uzasadnieniu wniosku (karty nr 3–9) Huta stwierdziła, że jest jednym z największych odbiorców energii elektrycznej w kraju – rocznie zużywa ponad 700 GWh energii elektrycznej. Zaprzestanie dostarczania energii elektrycznej w sytuacji takiego jej zapotrzebowania i znaczenia technologicznego dla prawidłowego funkcjonowania Huty skutkuje powstaniem nieobliczalnych strat spowodowanych nieodwracalnym zniszczeniem pieców łukowo – oporowych, ale również koniecznością zapłaty ogromnych odszkodowań z tytułu braku realizacji zawartych z kontrahentami umów. Zakład, wykorzystując powyżej opisane przymusowe położenie Huty oraz dominującą pozycję na rynku właściwym, w umowie z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych nr 06-487 narzucił warunki będące przejawem nadużycia pozycji dominującej poprzez naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1, 3, 4 i 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej ustawą antymonopolową).

W szczególności Zakład uzależnił wejście w życie przedmiotowej umowy od zapłaty przez Hutę należności w wysokości 2 mln PLN do godziny 10.00. w dniu 1.08.2001r. (§ 10 ust. 1 umowy). Zdaniem Huty była to swoista „przedpłata” i kwota ta nie wynikała z jakiegokolwiek istniejącej wierzytelności w stosunku do Zakładu. Ponadto w § 7 ust. 3 umowy Zakład nałożył na Hutę obowiązek uiszczenia pięciu kolejnych przedpłat w kwocie 2 mln PLN każda. Niezależnie od powyższego Zakład wymusił także na Hucie niezwykle krótkie i restrykcyjne terminy płatności (§ 6 ust. 14, § 7 ust. 2 i § 16 umowy).

W § 8 umowy zastrzeżono, że jeżeli Huta nie ureguluje należności wynikających z poprzednio obowiązującej umowy nr 06-480 z dnia 31.01.2001r. albo należności wynikających z faktur korygujących, o których mowa w § 6 ust. 14 umowy, albo nie dokona którejkolwiek z wpłat określonych w § 7 (przedpłaty) Zakład bez dodatkowego wezwania niezwłocznie wstrzyma dalszą sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych. Również w § 10 umowy znalazło się zastrzeżenie, iż Zakład ma możliwość

rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym co powoduje natychmiastowe wstrzymanie sprzedaży energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych bez dodatkowego wezwania.

Zdaniem Huty powyższe zapisy § 8 i § 10 umowy są niezgodne z przepisami prawa energetycznego, a Zakład narzucając je Hucie dopuścił się również naruszenia ustawy antymonopolowej.

Ponadto Zakład stosuje wobec Huty wyłącznie maksymalne ceny taryfowe, mimo, iż nie mają one charakteru cen sztywnych – zdaniem Huty ceny te mają w stosunku do niej charakter nadmiernie wygórowany. Zakład dokonał również niewłaściwego podziału odbiorców na grupy taryfowe, przez co opłata za przesył energii, jaką obciążana jest Huta wielokrotnie przewyższa ponoszone przez Zakład koszty świadczenia tej usługi.

W piśmie z dnia 18.01.2002r. (karty nr 184-186) Huta doprecyzowując wniosek stwierdziła, że jego przedmiotem nie jest zachowanie Zakładu na rynku sprzedaży energii elektrycznej, ale wyłącznie na rynku usług przesyłowych. Huta nie kwestionuje stosowanych przez Zakład cen za energię elektryczną, ale wysokość opłat pobieranych z tytułu świadczenia usług przesyłowych tejże energii.

Pismem z dnia 27.03.2002r. Huta rozszerzyła wniosek przeciwko Zakładowi o nowe zarzuty. Decyzją z dnia 24.02.2002r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł o zawarciu umowy o świadczenie usług przesyłowych pomiędzy Hutą, a Zakładem. Zdaniem Huty w przedmiotowej umowie zawarte zostały zapisy, które są dla niej uciążliwe, a równocześnie przynoszą Zakładowi, który przedmiotowe zapisy narzucił nieuzasadnione korzyści (karty nr 684-687, 735-755). Ponadto w załączeniu do pisma z dnia 10.04.2002r. Huta przesłała „Informację o restrukturyzacji zatrudnienia w Hucie „Łaziska” S.A. w latach 1998 – 2001”, „Ocenę możliwości zmniejszenia kosztu zakupu energii elektrycznej przez Hutę „Łaziska” S.A. Etap II” oraz opracowanie dokonane przez Biuro Studiów i Projektów Energetycznych Energoprojekt Kraków S.A., którego przedmiotem jest m.in. ocena poprawności opłat za energię elektryczną w latach 1997-1999, analizę układu pracy sieci zasilającej Hutę, analizę obciążalności linii, poziomu napięć i pewności zasilania Huty (karty nr 756-848).

Ponadto w dniu 05.08.2002r., po zakończeniu postępowania dowodowego, Huta wniosła o dopuszczenie, przed wydaniem decyzji w sprawie, dowodu z opinii biegłego (karty nr 923-930). Przedmiotem opinii miałyby być ustalenie rzeczywistych kosztów ponoszonych przez Zakład przy przesyłach energii dla Huty. Huta wniosła o ustalenie przez biegłego jakie są faktycznie ponoszone przez Zakład koszty przesyłu energii do obiektów Huty przy uwzględnieniu budowy układu sieci zasilającej Hutę i analizie rozptyłów mocy sieci 110 kV w charakterystycznych okresach dobowych oraz analizie obciążalności linii, poziomu napięć i pewności zasilania Huty. Ponadto biegły miałby dokonać procentowego porównania uzyskanych wyników z ceną jaką faktycznie płaciła Huta na podstawie umowy z dnia 30.07.2001r. oraz z ceną aktualną.

W ustosunkowaniu się do wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego oraz w kolejnych pismach w toku postępowania Zakład stwierdził co następuje.

Zakład jest przedsiębiorstwem energetycznym posiadającym koncesję na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej oraz na obrót energią elektryczną. Zakład zajmuje się zarówno sprzedażą energii elektrycznej, jak i świadczeniem usług przesyłowych. Zdaniem Zakładu w zakresie świadczenia usług przesyłowych jest on tradycyjnie uznawany za monopol naturalny, tym samym zajmuje pozycję dominującą na rynku właściwym. Natomiast w zakresie sprzedaży energii elektrycznej nie zajmuje pozycji dominującej dlatego, że Huta ma możliwość zawarcia umowy o sprzedaż energii elektrycznej z dowolnym podmiotem na terenie kraju.

Oдноśnie kwestii pobierania nadmiernie wygórowanych cen za świadczenie usług

przesyłowych, Zakład stwierdził, że zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.) przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję ustalają taryfy (...) dla energii elektrycznej, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE. Równocześnie z art. 45 w/w ustawy wynika, że taryfy dla energii elektrycznej powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen.

W związku z tym wysokość opłat przesyłowych przed ich wejściem w życie podlega szczegółowemu badaniu przez Prezesa URE. Zatwierdzenie taryfy przez Prezesa URE przesądza o legalności stosowania określonych w taryfie cen i stawek opłat. Stąd też pobieranie przez Zakład stawek opłat w wysokości określonej w taryfie nie może być uznane za stosowanie przez niego praktyki ograniczającej konkurencję. Powyższy wywód odnosi się również do prawidłowości podziału odbiorców Zakładu na grupy taryfowe.

Odnosnie zapisów § 6 ust. 14, § 7 ust. 2 i § 16 umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487, w których zdaniem Huty zastrzeżono niezwykle krótkie terminy płatności oraz nałożenie na Hutę w § 7 ust. 3 w/w umowy obowiązku dokonywania przedpłat, Zakład stwierdził, że wprowadzenie tych zapisów do umowy spowodowane było faktem, iż Huta w chwili podpisywania umowy była jego największym dłużnikiem, a jej zadłużenie przekraczało (...) złotych. Dla porównania Zakład wskazał, że wartość zadłużenia pozostałych 9 największych dłużników wynosiła łącznie niewiele ponad (...) złotych. Stąd też wprowadzenie tych zapisów do umowy było uzasadnione i nie miały one charakteru antykonkurencyjnego.

W zakresie kwestii naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy antymonopolowej Zakład stwierdził, że przedmiotem ochrony wyrażonym w tym przepisie jest równość szans w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej. Huta jest producentem żelazostopów, a jej konkurentami są inni producenci żelazostopów. Wśród pozostałych odbiorców Zakładu nie ma przedsiębiorstwa konkurującego bezpośrednio z Hutą na rynku żelazostopów. Powoływanie się na ocenę warunków dostaw na rynkach międzynarodowych jest zarzutem chybnym, dlatego, że na tych rynkach Zakład nie działa, a tym samym nie dyskryminuje Huty. W związku z tym twierdzenie, że Zakład różnicuje warunki konkurencji poprzez stosowanie z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów nie znajduje uzasadnienia. Przedmiotowe warunki umowy stanowiły jedynie formę obrony Zakładu przed niepewnym i niewiarygodnym partnerem gospodarczym, a celem ich zamieszczenia, było dążenie do nie powiększania się zadłużenia Huty. Warunki umów z innymi odbiorcami były i są zróżnicowane i zależą od wielu czynników do których należy zaliczyć m.in. wiarygodność kontraktową, terminowe regulowanie należności, zakontraktowaną wielkość energii.

Odnosnie uzależnienia zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy Zakład stwierdził, że kwota 2 mln PLN stanowiła zaliczkę na poczet przyszłych należności i była ściśle związana z przedmiotem umowy.

Zakład nie zgodził się również z zarzutem stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umowy, przynoszących przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści poprzez zawarcie w umowie z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 zapisów zawartych w jej § 6 ust.14, § 7 ust. 2 i 3, § 8, § 10 i § 16. Zdaniem Zakładu wprowadzenie przedmiotowych warunków do umowy było spowodowane utratą przez niego zaufania do Huty, jako wiarygodnego odbiorcy energii elektrycznej. Zakład stwierdził, że pobieranie przez niego przedpłat za energię elektryczną jest uzasadnione i dopuszczalne na gruncie przepisów prawa energetycznego. Wszystkie warunki zawarte w przedmiotowej umowie zmierzały jedynie do zabezpieczenia w ograniczonym zakresie podstawowych interesów Zakładu przed dalszym powiększaniem się zadłużenia Huty. Tym samym ewentualne korzyści uzyskane zgodnie z umową nie byłyby korzyściami nieuzasadnionymi lecz stanowiłyby zwrot należnych świadczeń.

W toku korespondencji, Zakład przesłał dowody na potwierdzenie wysokości zadłużenia Huty

w stosunku do niego, co miało uzasadniać zawarcie umowy na zasadach kwestionowanych przez Hutę. Ponadto Zakład przedstawił warunki umów zawartych z innymi odbiorcami z grupy A 23 (najwięksi odbiorcy Zakładu) na dowód, że przedmiotowe warunki nie różnią się w zdecydowany sposób od tych, które zostały zawarte w umowie z Hutą (karty nr 262 – 273, 719 – 728).

W związku z wnioskiem Huty o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia rzeczywistych kosztów ponoszonych przez Zakład przy przesyłce energii elektrycznej dla Huty, Zakład zwrócił się o odrzucenie tego wniosku jako bezzasadnego ponieważ nie znajduje on jakichkolwiek podstaw prawnych oraz podważa sens kształtowania taryf przez przedsiębiorstwa energetyczne i zatwierdzania ich przez Prezesa URE (karty nr 1059-1062).

W oparciu o zgromadzony w postępowaniu materiał dowodowy Organ Antymonopolowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 30.07.2001r. strony niniejszego postępowania zawarły umowę o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487. Przedmiotem umowy jest określenie praw i obowiązków stron związanych ze sprzedażą, zakupem i świadczeniem usług przesyłowych energii elektrycznej. Zgodnie z § 10 ust. 1 umowy została ona zawarta na okres do dnia 31.12.2001r. § 6 umowy stanowi, że Huta została zaliczona do grupy taryfowej A 23 zgodnie z „Taryfą dla energii elektrycznej GZE S.A.” Stawki opłat za usługi przesyłowe oraz zasady ich stosowania określa każdorazowo obowiązująca Taryfa Zakładu zatwierdzona przez Prezesa URE. Rozliczenia Huty za świadczone usługi przesyłowe realizowane będą zgodnie z każdorazowo obowiązującą Taryfą Zakładu w grupie taryfowej A 23.

W § 10.1 umowy zawarty został warunek, że wejdzie ona w życie z dniem 1.08.2001r. pod warunkiem zapłaty należności w wysokości 2 mln PLN do godz. 10.00. w dniu 1.08.2001r. Kwota ta zdaniem obydwu stron umowy, miała stanowić zaliczkę na poczet przyszłych należności – miesiąc sierpień. W § 7.3 zawarty został harmonogram wpłat przez Hutę zaliczek na poczet przyszłych należności w wysokości 2 mln PLN dla każdego miesięcznego okresu rozliczeniowego. W ust. 5 w/w paragrafu Huta została zobowiązana do dokonania każdorazowo zapłaty za zużytą energię elektryczną i świadczone usługi przesyłowe do dnia 10-ego następnego miesiąca po miesiącu sprzedaży na podstawie faktur rozliczeniowych. Faktury Huta miała regulować przelewem na konto Zakładu, a Zakład zobowiązał się do ich doręczenia nie później niż w terminie 3 dni przed datą ich wymagalności.

Kwestie terminów płatności regulują również zapisy § 6 ust. 14 i § 16 umowy, zgodnie z którymi każda wystawiona przez Zakład faktura korygująca VAT dostarczona zostanie Hucie na trzy lub pięć dni przed terminem jej wymagalności, w zależności od rodzaju faktury korygującej.

W § 8 i § 10 umowy zawartych zostało szereg warunków po spełnieniu których Zakład uprawniony jest do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym oraz niezwłocznego wstrzymania dalszej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych.

Wśród nich należy wskazać:

- nie uregulowanie należności za sprzedaną energię elektryczną i świadczone usługi przesyłowe, niezależnie od podstawy prawnej wystawienia faktury,
- rażące naruszenie warunków umowy w tym nielegalny pobór energii elektrycznej,
- utrata przez Hutę tytułu prawnego do korzystania z obiektu, do którego sprzedawana jest energia elektryczna,
- rozwiązanie porozumienia zawartego pomiędzy PSE S.A. i GZE S.A. z jakichkolwiek przyczyn.

Przedmiotowa umowa przestała obowiązywać strony – najpóźniej w dacie 31.12.2001r. Co do legalności wcześniejszego rozwiązania umowy i wstrzymania dostaw energii elektrycznej

spór toczy się przed Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki i Sądem Antymonopolowym, w przedmiotowej sprawie kwestia ta nie ma istotnego znaczenia. W dniu 22.01.2002r. Huta zawarła z „PSE-ELECTRA” Sp. z o.o. umowę sprzedaży energii elektrycznej Nr 1/2002/HŁ. Ponadto po rozpatrzeniu wniosku Huty o rozstrzygnięcie sprawy spornej pomiędzy nią, a Zakładem dotyczącej ustalenia warunków świadczenia usług przesyłowych Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w drodze decyzji o sygn. akt BPR/186/JC/GD/20002 orzekł zawarcie pomiędzy stronami umowy o świadczenie usług przesyłowych. Przedmiotowej decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności, który został podtrzymany przez Sąd Antymonopolowy Postanowieniem z dnia 20.03.2002r. sygn. akt XVII Ame 21/02. Od w/w decyzji odwołanie do Sądu Antymonopolowego wniosła zarówno Huta, jak i Zakład.

Współpraca gospodarcza pomiędzy Hutą, a Zakładem trwa od wielu lat. Strony w tym okresie zawierały wiele umów, których przedmiotem była sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych. Z informacji przekazanych przez Zakład wynika, że Huta jest jego największym dłużnikiem, a suma zobowiązań w chwili zawarcia umowy z dnia 30.07.2001r. przekraczała (...) złotych. Na potwierdzenie tego Zakład przedstawił dwa nakazy zapłaty. Pierwszy nakaz zapłaty wydany został przez Sąd Rejonowy w Tychach w dniu 28.04.2000r. zgodnie z treścią którego nakazano Hucie zapłacić na rzecz Zakładu kwotę (...) PLN (karta nr 289). Powyższa kwota wynikała z faktur wystawionych przez Zakład na rzecz Huty w okresie od 10.06.1998r. do 10.06.1999r. (karty nr 294 – 365). Drugi nakaz zapłaty został wydany przez Sąd Okręgowy w Katowicach w dniu 24.01.2001r. w którym nakazano Hucie zapłacić na rzecz Zakładu kwotę (...) PLN. Równocześnie Sąd orzekł o zabezpieczeniu roszczeń pozwu. Powyższa kwota wynikała z faktur wystawionych przez Zakład na rzecz Huty w okresie od 29.02.2000r. do 30.11.2000r. (karty nr 383-417). Zakład przedstawił również zestawienie obrazujące, jak kształtowały się płatności Huty na jego rzecz w okresie od 22.06.1998r. do 31.12.2000r. (karty nr 367-368). Do powyższych nakazów zapłaty zarzuty zgłosiła Huta i, jak przyznają to obydwie strony postępowania brak, jest prawomocnych wyroków sądowych rozstrzygających powyższe kwestie (karty nr 227-237).

W oparciu o ustalony stan faktyczny Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Dla uznania, że sprawa ma charakter antymonopolowy niezbędne jest ustalenie czy w okolicznościach sprawy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. W świetle treści art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Pozwala to przyjąć, że ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego. Znajduje więc zastosowanie tylko wówczas, gdy zagrożony lub naruszony zostaje interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Ustawa zatem w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym. Działaniami antykonkurencyjnymi, bądź antykonsumenckimi, w tym rozumieniu są jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku, a więc gdy dotyczą nie sytuacji pojedynczego przedsiębiorcy czy konsumenta, lecz zaburzeń na rynku, w rozumieniu negatywnych zjawisk charakteryzujących jego funkcjonowanie. Ingerencja Prezesa UOKiK uzasadniona byłaby tylko wówczas, gdyby służyła ochronie tak pojętej konkurencji lub interesu konsumentów. Celem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie jest więc ochrona prywatnoprawnego interesu przedsiębiorcy bądź konsumenta. Podstawą do zastosowania przepisów w/w ustawy winno być zatem stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes wyłącznie grupy lub jednostki. (Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 3.04.2002r. sygn. akt XVII Ama 88/01).

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z występowaniem interesu publicznoprawnego. Pomimo, że spór dotyczy wyłącznie dwóch przedsiębiorców, ewentualne praktyki ograniczające konkurencję, których dopuściłby się Zakład skutkowałyby nie tylko w stosunku do Huty, ale także miałyby skutki antykonkurencyjne. Huta jest jedynym producentem żelazostopów na terenie kraju, przy czym znaczną część tych wyrobów eksportuje. Dotknięcie Huty praktykami ograniczającymi konkurencję skutkowałoby po pierwsze tym, iż znalazła by się ona w gorszej sytuacji niż inni producenci żelazostopów na rynku nie dotknięci takimi praktykami, a tym samym praktyki te godziłyby w konkurencję na tym rynku. Po drugie, ewentualne praktyki skutkowałyby również w stosunku do kontrahentów Huty, a w ostatecznym rozrachunku w stosunku do konsumentów. W związku z powyższym ocena zachowania Zakładu w stosunku do Huty, w oparciu o przepisy ustawy antymonopolowej jest uzasadniona.

Podstawowym warunkiem do stwierdzenia praktyk ograniczających konkurencję o których mowa w art. 8 ustawy antymonopolowej, jest wykazanie, iż przedsiębiorca zajmuje pozycję dominującą na rynku. Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

Zakład, jak sam przyznaje, jest monopolistą naturalnym na rynku przesyłu energii elektrycznej co wynika z sieciowego charakteru urządzeń służących do przesyłu energii. W związku z tym jego zachowanie na tym rynku podlega ocenie prawa antymonopolowego.

Natomiast na rynku sprzedaży energii elektrycznej, w odniesieniu do Huty, Zakład nie zajmuje pozycji dominującej. Huta w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 sierpnia 1998r. w sprawie harmonogramu uzyskiwania przez poszczególne grupy odbiorców prawa do korzystania z usług przesyłowych (Dz.U. Nr 107, poz. 671) począwszy od daty wejścia w życie w/w rozporządzenia jest uprawniona do zakupu energii na rynku od dowolnego kontrahenta. Potwierdzeniem tego jest wcześniej wspomniany fakt zawarcia przez Hutę z „PSE-ELECTRA” Sp. z o.o. w dniu 22.01.2002r. umowy sprzedaży energii elektrycznej Nr 1/2002/HŁ.

W związku z powyższym, rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest rynek przesyłu energii elektrycznej i ocenie w świetle przepisów ustawy antymonopolowej podlega wyłącznie zachowanie Zakładu na tym rynku.

I. Pierwszym zarzutem postawionym przez Hutę Zakładowi jest stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów – poprzez pobieranie ceny maksymalnej za przesył energii elektrycznej, która nie odpowiada uzasadnionym kosztom świadczenia tej usługi dla Huty „Łaziska” S.A., nieprawidłowy podział na grupy taryfowe przez co dopuszczono się subsydiowania skrośnego i pobieranie od Huty „Łaziska” S.A. zbyt wysokich opłat za przesył energii, zastrzeżenie w § 6 ust. 14, § 7 ust. 2 i § 16 umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 niezwykle krótkich terminów płatności oraz nałożenie na Hutę w § 7 ust. 3 w/w umowy obowiązku dokonywania przedpłat, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy.

Pierwszą przesłanką określoną w art. 8 ust. 2 pkt 1 jest wymóg narzucenia kontrahentowi niekorzystnych dla niego rozwiązań. Jeżeli chodzi o narzucanie, to działanie to cechuje się jednostronnością i przymusem towarzyszącym jego wykonywaniu. Warunki są narzucane dzięki zajmowaniu przez danego przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku i wykorzystywanie jej w związku z posiadaną siłą rynkową. W niniejszej sprawie Zakład

świadczący usługi przesyłowe energii elektrycznej działa w ramach tzw. monopolu naturalnego. Jako właściciel dysponuje zatem potencjałem niezbędnym do narzucenia swojemu kontrahentowi warunków umów. Dysponowanie siłą rynkową umożliwiającą narzucanie warunków umów nie przesądza, że z takim narzuceniem mamy do czynienia w każdym z przypadków.

W niniejszej sprawie okoliczności zawarcia umowy wskazują na to, że warunki w niej zawarte zostały Hucie narzucone siłą rynkową Zakładu. Co prawda strony prowadziły przed zawarciem umowy negocjacje dotyczące jej treści, jednakże niepodpisanie umowy przez Hutę skutkowałoby tym, iż pozbawiona zostałaby dostaw energii elektrycznej. Brak dostaw energii, która jest podstawowym elementem służącym do produkcji żelazostopów, w praktyce uniemożliwiłby Hucie prowadzenie działalności gospodarczej. Ponadto mógłby wywołać skutki, o których mowa we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego (karty nr 5 i 6). Również podpisanie umowy w dniu 30.07.2001r., w sytuacji, gdy okres obowiązywania dotychczasowej umowy upływał 31.07.2001r. świadczy o tym, że Huta zawierając umowę znalazła się w znacznie gorszej sytuacji niż Zakład. Stąd też należy stwierdzić, że Zakład narzucił Hucie zakwestionowane przez nią warunki umowy.

Odnosnie zarzutu pobierania ceny maksymalnej za przesył energii elektrycznej, która nie odpowiada uzasadnionym kosztom świadczenia tej usługi dla Huty „Łaziska” S.A. oraz nieprawidłowego podziału na grupy taryfowe przez co Zakład dopuścił się subsydiowania skrośnego i pobierania od Huty „Łaziska” S.A. zbyt wysokich opłat za przesył energii, należy stwierdzić co następuje.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.) przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję ustalają taryfy dla energii elektrycznej, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE.

Taryfy dla energii elektrycznej powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych m.in. w zakresie przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen (art. 45 ust. 1 w/w ustawy). Przedsiębiorstwa energetyczne różnicują ceny i stawki opłat określone w taryfach dla energii elektrycznej dla różnych grup odbiorców wyłącznie ze względu na uzasadnione koszty spowodowane realizacją świadczenia.

Szczegółowe zasady kształtowania i kalkulacji taryf dla energii elektrycznej oraz szczegółowe zasady rozliczeń w obrocie energią elektryczną określa na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 46 ust. 1 Prawa energetycznego Minister Gospodarki – w oparciu o to upoważnienie zostało wydane rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2001r. Nr 1, poz. 7).

§ 6 umowy stanowi, że Huta została zaliczona do grupy taryfowej A 23 zgodnie z „Taryfą dla energii elektrycznej GZE S.A.”. Stawki opłat za usługi przesyłowe oraz zasady ich stosowania określa każdorazowo obowiązująca taryfa Zakładu zatwierdzona przez Prezesa URE.

Należy zauważyć, że w świetle postanowień ustawy Prawo energetyczne, taryfy dla energii elektrycznej powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen.

Kwestia oceny, czy przyjęte jako podstawę tworzenia taryfy koszty są uzasadnione, czy też nie, podlega kognicji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, który bada taryfę i w sytuacji, gdy uzna, iż została ona opracowana zgodnie z prawem zatwierdza ją w drodze decyzji administracyjnej. Tak więc żądanie przez Zakład cen i opłat w wysokości określonej w Taryfie zatwierdzonej decyzją Prezesa URE należy uznać za uzasadnione i zgodne z prawem. Taryfa zatwierdzona przez Prezesa URE, który jest centralnym organem administracji rządowej nie podlega ocenie ze strony Organu Antymonopolowego. Organ Antymonopolowy

nie jest uprawniony do kwestionowania zachowania przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie stosowanych przez niego cen i stawek opłat, jeśli ceny te i stawki zawarte są w taryfie zatwierdzonej decyzją Prezesa URE. Jedynym podmiotem uprawnionym do oceny Taryf zatwierdzonych decyzją Prezesa URE jest Sąd Antymonopolowy. W państwie prawa niemożliwą jest sytuacja w której dwa organy orzekałyby w tej samej sprawie i wydawały przy tym przeciwstawne rozstrzygnięcia, tzn. aby Prezes URE zatwierdzał taryfy, a Organ Antymonopolowy swoją decyzją je podważał. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował Sąd Antymonopolowy w swoich wyrokach, np.: wyrok z dnia 09.01.2002r. sygn. akt XVII Ama 11/01, wyrok z dnia 14.01.2002r. sygn. akt XVII Ama 17/01, wyrok z dnia 15.05.2002r. sygn. akt XVII Ama 95/01, wyrok z dnia 20.05.2002r. sygn. akt XVII Ama 92/01.

Jak wskazano to we wcześniejszej części niniejszej decyzji Huta złożyła wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Przedmiotem opinii miałyby być ustalenie rzeczywistych kosztów ponoszonych przez Zakład przy przesyłce energii dla Huty. Huta wniosła o ustalenie przez biegłego jakie są faktycznie ponoszone przez Zakład koszty przesyłu energii do obiektów Huty przy uwzględnieniu budowy układu sieci zasilającej Hutę i analizie rozptyłów mocy sieci 110 kV w charakterystycznych okresach dobowych oraz analizie obciążalności linii, poziomu napięć i pewności zasilania Huty. Ponadto biegły miałby dokonać procentowego porównania uzyskanych wyników z ceną jaką faktycznie płaciła Huta na podstawie umowy z dnia 30.07.2001r. oraz z ceną aktualną.

W świetle powyższych stwierdzeń brak jest podstaw do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w zakresie określonym przez Hutę. Kwestia oceny, czy przyjęte jako podstawę tworzenia taryfy koszty są uzasadnione, czy też nie, podlega kognicji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, który bada taryfę i zatwierdza ją w drodze decyzji administracyjnej w sytuacji, gdy uzna, iż została ona opracowana zgodnie z prawem. W istocie więc w procesie zatwierdzania Taryfy, Prezes URE ustalił, jakie są faktyczne koszty ponoszone przez Zakład z tytułu przesyłu energii elektrycznej odbiorcom, w tym również Hucie. W związku z faktem, że ceny i stawki opłat określone w taryfach dla energii elektrycznej powinny zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstw energetycznych oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen, należy stwierdzić, iż Taryfa zatwierdzona prawomocną decyzją Prezesa URE spełnia te wymogi. Tym samym dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, której celem byłoby ustalenie rzeczywistych kosztów ponoszonych przez Zakład z tytułu przesyłu energii elektrycznej dla Huty jest bezcelowe, gdyż powyższych ustaleń dokonał już Prezes URE w toku postępowania w sprawie zatwierdzenia taryfy. Jak wskazano to wcześniej brak jest podstaw prawnych, aby Organ Antymonopolowy kwestionował ustalenia Prezesa URE w w/w kwestii. Stąd też postanowieniem z dnia 04.09.2002r. Organ Antymonopolowy odmówił uwzględnienia wniosku Huty o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w niniejszej sprawie.

W związku z tym należy stwierdzić, iż Zakład w stosunku do Huty poprzez umieszczenie w umowie z dnia 30.07.2001r. zapisu, zgodnie z którym wysokość opłat za usługi przesyłowe określona jest w Taryfie, nie dopuścił się stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych stawek opłat za usługi przesyłowe, gdyż jego żądanie znajduje oparcie w obowiązującej Taryfie. Również zarzut nieprawidłowego podziału przez Zakład odbiorców na grupy taryfowe przez co dopuszczono się subsydiowania skrośnego i pobieranie od Huty „Łaziska” S.A. zbyt wysokich opłat za przesył energii należy uznać za nieuzasadniony w świetle przepisów ustawy antymonopolowej, dlatego, że podział odbiorców na grupy taryfowe wynika z taryfy zatwierdzonej prawomocną decyzją Prezesa URE.

Powyższe stanowisko pozostaje aktualne na gruncie obecnie obowiązującej pomiędzy stronami umowy o świadczenie usług przesyłowych, której zawarcie pomiędzy stronami orzekł w dniu 24.02.2002r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w drodze decyzji o sygn. akt BPR/186/JC/GD/2002. W § 6 ust. 2 w/w umowy stwierdzono, że stawki opłat za usługi przesyłowe oraz zasady ich stosowania określa każdorazowo obowiązująca „Taryfa dla

energii elektrycznej GZE S.A.». Natomiast zgodnie z § 6 ust. 1 umowy Huta została zaliczona do grupy taryfowej A 23. W związku z faktem, że zapisy obecnie obowiązującej pomiędzy stronami niniejszego postępowania umowy o świadczenie usług przesyłowych są identyczne z zapisami zawartymi w umowie z dnia 30.07.2001r., należy stwierdzić, iż Zakład nie dopuścił się stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych stawek opłat za usługi przesyłowe, gdyż jego żądanie znajduje oparcie w obowiązującej Taryfie.

Huta zarzuciła również Zakładowi stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję określonej w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej poprzez zastrzeżenie w § 6 ust. 14, § 7 ust. 2 i § 16 umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 niezwykle krótkich terminów płatności oraz nałożenie na Hutę w § 7 ust. 3 w/w umowy obowiązku dokonywania przedpłat.

§ 6 ust. 14 umowy stanowi, że Zakład wystawi (...) na rzecz Huty faktury korygujące VAT na ilość energii elektrycznej równej ilości energii elektrycznej wynikającej z faktur VAT – korekta wystawionych przez PSE S.A. na Zakład uwzględniające podział na energię elektryczną na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów oraz na energię elektryczną niezbędną na pozostałe potrzeby i świadczonych usług przesyłowych w związku z fakturami VAT – korekta wystawionymi przez PSE S.A. na Zakład (...). Każda wystawiona przez Zakład faktura korygująca VAT dostarczona zostanie Hucie na 5 dni przed terminem jej wymagalności.

Zapis ten ściśle wiąże się § 6 ust. 8 i 13 umowy. § 6 ust. 8 mówi, że rozliczenie energii elektrycznej zużywanej przez Hutę, w każdym miesiącu obowiązywania umowy realizowane będzie w układzie 100 % ilości energii elektrycznej na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów. Z kolei z § 6 ust. 13 wynika, że ostateczne rozliczenie każdego miesiąca nastąpi na podstawie wystawionych przez PSE S.A. na Zakład faktur VAT – korekta z tytułu sprzedaży energii elektrycznej z uwzględnieniem podziału na energię elektryczną na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów oraz na energię niezbędną na pozostałe potrzeby i świadczonych usług przesyłowych na potrzeby Huty zgodnie z przyjętym harmonogramem. Przykładowo należy wskazać, że ostateczne rozliczenie za miesiąc sierpień 2001r. miało nastąpić do 15.11.2001r., za miesiąc wrzesień do 15.12.2001r. itd.

Z powyższych zapisów wynika, że Huta otrzymując energię w danym miesiącu dokonuje płatności za nią do dnia 10 następnego miesiąca po miesiącu sprzedaży po cenie jak dla energii na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów, która jest zdecydowanie niższa od energii przeznaczanej na pozostałe potrzeby Huty. Następnie po wystawieniu przez PSE S.A. na Zakład faktury VAT – korekta, Zakład wystawia na rzecz Huty fakturę korygującą, zgodnie z treścią której Huta jest zobowiązana za energię zużytą na inne cele niż produkcja żelazostopów przeznaczonych na eksport dopłacić wynikającą stąd różnicę. Dopłata następuje najpóźniej po dwóch i pół miesiącach po miesiącu sprzedaży i Huta zobowiązana jest dokonać zapłaty w terminie 5 dni od daty otrzymania faktury korygującej. Precyzyjnie powyższy mechanizm opisał Zakład w toku postępowania (karty nr 716-717).

Huta zużywając energię elektryczną powinna przewidywać jaką część tej energii zużyje na potrzeby produkcji żelazostopów przeznaczonych na eksport, a jaką część przeznaczy na pozostałe cele. Równocześnie płacąc za całą ilość zużytej energii po cenie jak dla energii na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów powinna zabezpieczyć środki finansowe na pokrycie różnicy wynikającej z faktur korygujących (dopłacić do ceny energii przeznaczanej na pozostałe potrzeby Huty). Faktury korygujące zgodnie z harmonogramem zawartym w umowie wystawiane były po dwóch i pół miesiącach po miesiącu sprzedaży – Huta miała więc dostateczną ilość czasu potrzebną na zgromadzenie środków finansowych potrzebnych na uregulowanie tych faktur. W związku z tym termin 5 dni na zapłacenie faktury nie może zostać uznany za niezwykle krótki termin na dokonanie płatności, a tym samym narzucenie

go przez Zakład w umowie, nie stanowi praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej.

§ 16 umowy stanowi, że Huta zobowiązuje się do zapłaty należności w całości w przypadku, gdy Zakład wystawi na Hutę faktury korygujące VAT na ilość energii elektrycznej równej ilości energii elektrycznej wynikającej z faktur VAT – korekta wystawionych przez PSE S.A. na Zakład uwzględniające podział na energię elektryczną dla Huty, na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów oraz na energię elektryczną niezbędną na pozostałe potrzeby i świadczonych usług przesyłowych w związku z fakturami VAT – korekta wystawionymi przez PSE S.A. na Zakład za okres od 1.01.2001r. do 31.07.2001r. wynikający z umowy z dnia 31.01.2001r (nr 06-480). Każda wystawiona przez Zakład faktura korygująca VAT dostarczona zostanie Zakładowi na 3 dni przed terminem jej wymagalności. Kwoty wynikające z wystawionych przez Zakład faktur VAT Huta jest zobowiązana zapłacić w ciągu 7 dni od daty ich wystawienia.

§ 16 umowy jest prawie identyczny z zapisem § 6 ust. 14 umowy, o którym mowa powyżej. W związku z tym ocena tego zapisu dokonana przez Organ Antymonopolowy jest zbieżna z oceną § 6 ust. 14 umowy. Dlatego też należy stwierdzić, iż Zakład narzucając zapis § 16 nie nadużył pozycji dominującej na rynku i nie dopuścił się naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej.

§ 7 ust. 2 umowy stanowi, że Zakład wystawi faktury VAT bez podpisu (...) i doręczy nie później niż w terminie 3 dni przed datą ich wymagalności. W § 7 ust. 3 zawarty został harmonogram wpłat przez Hutę zaliczek na poczet przyszłych należności w wysokości 2 mln PLN dla każdego miesięcznego okresu rozliczeniowego.

Zapisy powyższe wiążą się bezpośrednio z § 7 ust. 5 umowy, zgodnie z którym Huta zobowiązana jest do dokonania każdorazowo zapłaty za zużyta energię elektryczną i świadczone usługi przesyłowe do dnia 10 – ego następnego miesiąca po miesiącu sprzedaży na podstawie faktur rozliczeniowych.

Powyższe zapisy należy ocenić w kontekście całości stosunków gospodarczych łączących Hutę z Zakładem.

Z twierdzeń Zakładu wynika, że Huta jest dla niego niewiarygodnym kontrahentem i dlatego też do umowy z nią wprowadzono takie zapisy, które mają na celu zabezpieczenie interesów gospodarczych Zakładu. Faktem jest, że sądy powszechne wydały dwa nakazy zapłaty zgodnie z treścią których nakazano Hucie zapłacić na rzecz Zakładu kwoty (...) PLN i (...) PLN. Ponadto z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu wynika, że w latach 1998 – 2000 Huta nie dokonała płatności wielu faktur wystawionych przez Zakład, kwestionując je z wielu różnych przyczyn (karty nr 420-468). Do chwili wydania niniejszej decyzji brak jest prawomocnego orzeczenia sądowego, które nakazywałoby Hucie zapłatę określonych środków pieniężnych na rzecz Zakładu. Oceniając sytuację obiektywnie, równie prawdopodobne jest, że sądy powszechne uznają w całości powództwo Zakładu, albo uznają to powództwo w części albo też uznają, że jest ono bezpodstawne. Organ Antymonopolowy w żaden sposób nie narusza właściwości sądów powszechnych i nie rozstrzyga, czy Huta jest zobowiązana do zapłaty Zakładowi jakichkolwiek kwot pieniężnych.

W świetle powyższego należy stwierdzić, iż jest prawdopodobnym, że sądy powszechne prawomocnymi orzeczeniami nakażą Hucie zapłacić na rzecz Zakładu kwoty, których ten żąda we wnoszonych pozwach. Wysokość kwot w w/w pozwach przekracza ponad (...) PLN i stanowi ponad (...) % wartości zadłużenia 10 największych dłużników Zakładu. Dlatego też istnieje realna groźba, że w sytuacji wydania prawomocnych rozstrzygnięć przez sądy powszechne nakazujących zapłatę Hucie w/w kwoty na rzecz Zakładu, Zakład nie będzie miał możliwości wyegzekwowania swoich należności. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że Zakład w latach 1998 –2000 (okres którego dotyczą nakazy zapłaty) dostarczał energię na rzecz Huty, natomiast ta nie wносиła za nią zapłaty w zakresie oczekiwanym przez Zakład. O tym czy słusznie rozstrzygną sądy powszechne.

Oceniając sytuację z punktu widzenia Zakładu w chwili zawarcia umowy z dnia 30.07.2001r., Huta była dla niego nierzetelnym i niewiarygodnym partnerem gospodarczym, dlatego też podjął on kroki w celu zminimalizowania ryzyka związanego z dalszą współpracą z Huta.

W obrocie gospodarczym bardzo istotną kwestią jest wzajemne zaufanie stron zawieranych umów. W wypadku, gdy jedna ze stron nie ma takiego zaufania (od początku współpracy lub w wypadku jego utraty) to wówczas, albo nie wchodzi w stosunki umowne z takim podmiotem, albo też zawierając umowę stara się ograniczyć ryzyko związane z jej zawarciem. Szczególnie dotyczy to sytuacji, gdy podmiot z którym kontrakt ma być zawiany będzie największym partnerem gospodarczym. Wówczas też, ewentualna niesolidność drugiej strony umowy będzie rodziła największe negatywne skutki dla podmiotu zawierającego umowę. Stąd też przedsiębiorcy stosują cały szereg rozwiązań technicznych i prawnych mających na celu ograniczenie ryzyka gospodarczego np.: zaliczki, ubezpieczenie, poręczenie osób 3, ustanowienie hipoteki itp.

W niniejszej sprawie Zakład narzucił Hucie rozwiązanie zgodnie z którym zobowiązana ona została do wpłaty zaliczek na poczet późniejszych należności. Wysokość tych zaliczek wynosiła 2 mln PLN, co stanowiło około 30 % planowanych należności za dany okres rozliczeniowy (miesiąc) i miały one być płatne do dnia 23-25 miesiąca poprzedzającego okres rozliczeniowy. Energia elektryczna jest specyficznym towarem, dlatego, że płynie (jest dostarczana) cały czas i to odbiorca decyduje o wielkości poboru. Rozliczenia za ten towar mogą następować albo przed, albo w trakcie, albo po jego dostarczeniu. Nie jest możliwe dokładne skorelowanie momentu dostawy i rozliczeń za te dostawy. Z uwagi na specyfikę towaru, jakim jest energia, kredytującym jest albo dostawca, albo odbiorca, albo strony wzajemnie się kredytują. To ostatnie rozwiązanie przyjęte zostało w umowie pomiędzy stronami.

Jak wyżej wskazano, zaliczki stanowiły około 30 % planowanych należności. Tak więc w danym okresie rozliczeniowym przez okres około 15 dni kredytującym dostawy była Huta (od 23-25 dnia miesiąca poprzedzającego okres rozliczeniowy do 10 dnia miesiąca będącego okresem rozliczeniowym). Następnie przez kolejnych około 30 dni, obowiązek kredytującego spoczywał na Zakładzie (od 10 dnia miesiąca będącego okresem rozliczeniowym do 10 dnia miesiąca następującego po okresie rozliczeniowym).

Brak jest podstaw do przyjęcia poglądu, że Zakład powinien dostarczać energię elektryczną na rzecz Huty w danym okresie rozliczeniowym, a następnie oczekiwać na zapłatę dopiero po zakończeniu tego okresu. W tym wypadku Zakład w całości kredytowałby działalność Huty i całe ryzyko związane z dostawą energii (w tym braku zapłaty) spoczęłoby na nim.

Zaliczkowy system rozliczeń i wzajemne kredytowanie się stron umowy o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych, co do zasady zostało uznane przez Sąd Najwyższy i Sąd Antymonopolowy za zgodny z prawem, w tym z prawem antymonopolowym, np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6.08.1996r. III CZP 86/96, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.05.1999r. sygn. akt I CKN 1152/97, wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 12.03.1997r. sygn. akt XVII Ama 80/96, wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 22.10.1997r. sygn. akt XVII Ama 27/97.

Posiłkowo można w tym miejscu również wskazać na umowę sprzedaży energii elektrycznej Nr 1/2002/HŁ. z dnia 22.01.2002r. zawartą przez Hutę z „PSE-ELECTRA” Sp. z o.o. Umowa ta została zawarta na rynku konkurencyjnym i Huta w chwili jej zawarcia miała możliwość wyboru innego podmiotu, z którym zawarze umowę. W w/w umowie strony uzgodniły, iż Huta będzie wносиła przedpłaty stanowiące 100% prognozowanych należności za dany okres rozliczeniowy. Strony ustaliły również, że będą prowadziły negocjacje celem ustalenia innych form zabezpieczenia płatności. Z powyższego wynika, że warunki umowy zawartej z „PSE-ELECTRA” Sp. z o.o. odnośnie obowiązku wnoszenia przedpłat są dla Huty mniej korzystne, niż warunki umowy z dnia 30.07.2001r. zawartej z Zakładem. Potwierdza to tezę, że na rynku konkurencyjnym (w tym energii elektrycznej) we wzajemnych stosunkach gospodarczych

kontrahenci stosują zaliczkowy system rozliczeń, tak ustalony, aby jak najlepiej zabezpieczyć interesy stron.

Termin 3-dniowy na zapłatę należności został wprowadzony w celu zabezpieczenia interesów Zakładu na wypadek nieuregulowania należności przez Hutę dlatego, że brak płatności w tym terminie oznaczał rozwiązanie umowy i wstrzymanie dostaw energii.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na fakt, że termin 3-dniowy dotyczy płatności za towar (energię i usługi przesyłowe), który został już dostarczony Hucie przez Zakład. Tak więc najpierw Zakład spełnia swoje świadczenie, a następnie Huta dokonuje za nie płatności. Ponadto, jak wynika z wcześniejszych wywodów Zakład miał prawo posiadać uzasadnione przekonanie, że w toku realizacji umowy, pojawi się możliwość, iż Huta będzie odmawiała dokonywania płatności za realizowane przez niego świadczenia, na co wskazywała dotychczasowa współpraca między stronami. Stąd też na wypadek pojawienia się takiej możliwości (oczywiście mogła ona nie zaistnieć) Zakład zabezpieczył się w w/w sposób. Zawarcie w umowie dłuższego terminu płatności mogłoby wywoływać ten skutek, iż Zakład nie otrzymując zapłaty mógłby wstrzymać dostawy i rozwiązać umowę dopiero po upływie tego dłuższego terminu. Za spełnione przez siebie w tym czasie świadczenia mógłby dochodzić swoich należności przed sądem powszechnym, co zdecydowanie opóźniłoby ich wpływ na rachunek Zakładu.

Stąd też, należy stwierdzić, że Zakład narzucając w umowie z 30.07.2001r. warunki zawarte w § 7 ust. 2 i 3 nie nadużył pozycji dominującej na rynku i nie dopuścił się stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej.

W związku z powyższym należało orzec jak w pkt I sentencji.

II. Huta zarzuciła Zakładowi stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji – poprzez dyskryminację Huty „Łaziska” S.A. wobec innych odbiorców, w stosunku do których GZE S.A. nie stosuje takich regulacji i sankcji w szczególności zapisów zawartych w § 8 i § 10 umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 dotyczących wstrzymania dostaw i natychmiastowego rozwiązania umowy.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 3 nadużywanie pozycji dominującej polega na stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji.

Jak wykazano to wcześniej Zakład zajmuje pozycję dominującą na rynku świadczenia usług przesyłowych.

Dla bytu w/w praktyki koniecznym jest stosowanie w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów. W niniejszym postępowaniu podobnymi umowami są umowy o świadczenie usług przesyłowych, a osobami trzecimi odbiorcy (kontrahenci) Zakładu. Powyższe uciążliwe lub niejednorodne warunki umów muszą skutkować tym, iż stwarzają odbiorcom Zakładu zróżnicowane warunki konkurencji. Tym samym występowanie przedmiotowej praktyki ograniczającej konkurencję musi wywoływać ten skutek, iż podmiot (podmioty) nią dotknięty ma stworzone gorsze warunki konkurencji, niż pozostałe podmioty nie dotknięte tą praktyką. W związku z tym byt praktyki z art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy antymonopolowej wymagałby udowodnienia, iż istnieje konkurencyjny w stosunku do Huty producent żelazostopów w umowie, z którym Zakład nie stosuje takich regulacji i sankcji dotyczących wstrzymania dostaw i natychmiastowego rozwiązania umowy, jak w umowie z Hutą.

Zgodnie z art. 4 pkt 10 ustawy antymonopolowej przez konkurentów należy rozumieć

przedsiębiorców, którzy wprowadzają lub mogą wprowadzać albo nabywają lub mogą nabywać, w tym samym czasie, towary na rynku właściwym. Huta jest jedynym producentem żelazostopów na terenie kraju i nie spotyka się z konkurencją na tym rynku ze strony krajowych producentów. Zakład nie świadczy usług przesyłowych na rzecz jakiegokolwiek producenta żelazostopów poza Hutą.

W związku z faktem, iż Huta nie konkuruje z żadnym przedsiębiorcą związanym z Zakładem umową o świadczenie usług przesyłowych, brak jest podstaw w niniejszej sprawie do stwierdzenia naruszenia przez Zakład art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy antymonopolowej.

Stąd należało orzec jak w pkt II sentencji.

III. Huta zarzuciła Zakładowi stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na uzależnianiu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy – poprzez uzależnienie zawarcia umowy z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 od zapłaty kwoty w wysokości 2 miliony PLN.

Z praktyką ograniczającą konkurencję określoną w art. 8 ust. 2 pkt 4 ustawy antymonopolowej mamy do czynienia wówczas, gdy dany przedsiębiorca nadużywając pozycji dominującej na rynku uzależnia zawarcie umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia, nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy.

Pierwszą z przesłanek warunkujących zaistnienie wyżej określonej praktyki ograniczającej konkurencję jest zajmowanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku. Jak wskazano w uzasadnieniu do pkt I sentencji Zakład w związku z sieciowym charakterem urządzeń służących zaopatrzeniu w energię elektryczną zajmuje pozycję dominującą na rynku przesyłu energii elektrycznej.

Drugą przesłanką jest uzależnienie zawarcia umowy od spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy.

W § 10.1 umowy zawarty został warunek, że wejdzie ona w życie z dniem 1.08.2001r. pod warunkiem zapłaty należności w wysokości 2 mln PLN do godz. 10.00. w dniu 1.08.2001r. Strony w toku postępowania zgodnie stwierdziły, że kwota 2 miliony PLN miała stanowić zaliczkę na poczet późniejszych należności i dotyczyła miesiąca sierpnia 2001r.

Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z uzależnieniem zawarcia umowy. Brak wpłaty przez Hutę zaliczki skutkowałby nie dojściem umowy do skutku, a tym samym Huta pozbawiona byłaby dostaw energii elektrycznej.

Dla bytu przedmiotowej praktyki ograniczającej konkurencję koniecznym jest, aby świadczenie Huty nie miało rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy. Kwota 2 mln PLN była zaliczką na poczet należności za miesiąc sierpień 2001r., zgodnie z zawartą w umowie zasadą, wpłacania przez Hutę zaliczek na poczet przyszłych należności. Jak wcześniej wskazano zaliczkowy system rozliczeń za towary jakimi są energia elektryczna i usługi przesyłowe przewidziany w umowie pomiędzy stronami jest zgodny z prawem i nie jest wynikiem nadużywania przez Zakład pozycji dominującej na rynku.

W związku z powyższym uzależnienie przez Zakład wejścia w życie umowy od wpłaty przez Hutę zaliczki w wysokości 2 mln PLN należy uznać za uzasadnione, a w/w świadczenie ma ścisły i bezpośredni związek z przedmiotem umowy, którym jest sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych. Stąd też zarzut naruszenia przez Zakład art. 8 ust. 2 pkt 4 ustawy antymonopolowej należy uznać za nieuzasadniony.

W związku z powyższym orzeczono jak w pkt III sentencji.

IV. Kolejnym zarzutem Huty jest stosowanie przez Zakład\ praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umowy, przynoszących

przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści poprzez zawarcie w umowie z dnia 30.07.2001r. o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych Nr 06-487 zapisów zawartych w jej § 6 ust.14, § 7 ust. 2 i 3, § 8, § 10 i § 16.

Podstawowym warunkiem dla zaistnienia tej praktyki jest, aby przedsiębiorca ją stosujący zajmował na rynku właściwym pozycję dominującą. W sprawie będącej przedmiotem niniejszego postępowania ustalono, że Zakład zajmuje pozycję dominującą na rynku świadczenia usług przesyłowych energii elektrycznej. Ponadto praktyka polegająca na narzucaniu uciążliwych warunków umów przynoszących przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści ma miejsce jedynie w razie łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- pozycja dominująca przedsiębiorcy,
- narzucanie warunków umowy kontrahentowi,
- uciążliwy charakter warunków tej umowy,
- osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści przez przedsiębiorcę stosującego te praktyki.

Jak szczegółowo wykazano to w uzasadnieniu do pkt I sentencji niniejszej decyzji należy stwierdzić, że Zakład posiada pozycję dominującą na rynku oraz narzucił Hucie warunki umowy z dnia 30.07.2001r.

W związku z tym, że Huta we wniosku wskazała szereg warunków umowy narzuconych jej przez Zakład, Organ Antymonopolowy poniżej odniesie się do po kolei do każdego z postanowień umowy.

§ 6 ust. 14 umowy stanowi, że Zakład wystawi (...) na rzecz Huty faktury korygujące VAT na ilość energii elektrycznej równej ilości energii elektrycznej wynikającej z faktur VAT – korekta wystawionych przez PSE S.A. na Zakład uwzględniające podział na energię elektryczną na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów oraz na energię elektryczną niezbędną na pozostałe potrzeby i świadczonych usług przesyłowych w związku z fakturami VAT – korekta wystawionymi przez PSE S.A. na Zakład (...). Każda wystawiona przez Zakład faktura korygująca VAT dostarczona zostanie Zakładowi na 5 dni przed terminem jej wymagalności.

Zapis ten ściśle wiąże się § 6 ust. 8 i 13 umowy. § 6 ust. 8 mówi, że rozliczenie energii elektrycznej zużywanej przez Hute, w każdym miesiącu obowiązywania umowy realizowane będzie w układzie 100 % ilości energii elektrycznej na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów. Z kolei z § 6 ust. 13 wynika, że ostateczne rozliczenie każdego miesiąca nastąpi na podstawie wystawionych przez PSE S.A. na Zakład faktur VAT – korekta z tytułu sprzedaży energii elektrycznej z uwzględnieniem podziału na energię elektryczną na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów oraz na energię niezbędną na pozostałe potrzeby i świadczonych usług przesyłowych na potrzeby Huty zgodnie z przyjętym harmonogramem. Przykładowo należy wskazać, że ostateczne rozliczenie za miesiąc sierpień 2001r. miało nastąpić do 15.11.2001r., za miesiąc wrzesień do 15.12.2001r. itd.

Z powyższych zapisów wynika, że Huta otrzymując energię w danym miesiącu dokonuje płatności za nią do dnia 10 następnego miesiąca po miesiącu sprzedaży po cenie jak dla energii na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów, która jest zdecydowanie niższa od energii przeznaczonej na pozostałe potrzeby Huty. Następnie po wystawieniu przez PSE S.A. na Zakład faktury VAT – korekta, Zakład wystawia na rzecz Huty fakturę korygującą, zgodnie z treścią której Huta jest zobowiązana za energię zużytą na inne cele niż produkcja żelazostopów przeznaczonych na eksport dopłacić wynikającą stąd różnicę. Dopłata następuje najpóźniej po dwóch i pół miesiącach po miesiącu sprzedaży i Huta zobowiązana jest dokonać zapłaty w terminie 5 dni od daty otrzymania faktury korygującej. Huta używając energii elektryczną powinna przewidywać jaką część tej energii zużyje na potrzeby produkcji żelazostopów przeznaczonych na eksport, a jaką część przeznaczy na pozostałe cele.

Równocześnie płacąc za całą ilość zużytej energii po cenie jak dla energii na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów powinna zabezpieczyć środki finansowe na pokrycie różnicy wynikającej z faktur korygujących (dopłacić do energii przeznaczanej na pozostałe potrzeby Huty). Faktury korygujące zgodnie z harmonogramem zawartym w umowie wystawiane były po dwóch i pół miesiącach po miesiącu sprzedaży – Huta miała więc dostateczną ilość czasu potrzebną na zgromadzenie środków finansowych potrzebnych na uregulowanie tych faktur..

§ 16 umowy stanowi, że Huta zobowiązuje się do zapłaty należności w całości w przypadku gdy Zakład wystawi na Hutę faktury korygujące VAT na ilość energii elektrycznej równej ilości energii elektrycznej wynikającej z faktur VAT – korekta wystawionych przez PSE S.A. na Zakład uwzględniające podział na energię elektryczną dla Huty, na potrzeby produkcji eksportowej żelazostopów oraz na energię elektryczną niezbędną na pozostałe potrzeby i świadczonych usług przesyłowych w związku z fakturami VAT – korekta wystawionymi przez PSE S.A. na Zakład za okres od 1.01.2001r. do 31.07.2001r. wynikający z umowy z dnia 31.01.2001r (nr 06-480). Każda wystawiona przez Zakład faktura korygująca VAT dostarczona zostanie Zakładowi na 3 dni przed terminem jej wymagalności. Kwoty wynikające z wystawionych przez Zakład faktur VAT Huta jest zobowiązana zapłacić w ciągu 7 dni od daty ich wystawienia.

§ 16 umowy jest prawie identyczny z zapisem § 6 ust. 14 umowy o którym mowa powyżej. W związku z tym ocena tego zapisu dokonana przez Organ Antymonopolowy jest zbieżna z oceną § 6 ust. 14 umowy.

Huta w żaden sposób nie uzasadniła swojego wniosku odnośnie w/w praktyki i nie wykazała, dlaczego uważa, iż powyższe zapisy są dla niej uciążliwe i przynoszą Zakładowi nieuzasadnione korzyści.

Z praktyki orzeczniczej Sądu Antymonopolowego wynika, że za uciążliwy warunek umowy należy uznać każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Należałoby tutaj rozważyć, czy w sytuacji istnienia wolnej konkurencji Zakład byłby w stanie wynegocjować kwestionowane postanowienia umowy, czy też byłoby to niemożliwe. W niniejszej sprawie należałoby rozważyć, czy narzucony Hucie obowiązek płatności faktur VAT – korekta w terminach wskazanych w § 6 ust. 14 i § 16, stanowi dla niej warunek uciążliwy.

Jak wykazano powyżej § 6 ust. 14 i § 16 dotyczą płatności Huty za energię zużytą na inne cele niż produkcja żelazostopów przeznaczonych na eksport. Huta w świetle umowy z 30.07.2001r. jest zobowiązana do zapłaty różnicy pomiędzy ceną „eksportową”, a ceną za energię przeznaczoną na inne cele. Płatności są dokonywane po dwóch i pół miesiącach od zakończenia danego okresu rozliczeniowego (miesiąca sprzedaży). Stąd też obowiązek dokonywania płatności (regulowania różnic w cenie) po upływie znacznego czasu od otrzymania towaru nie może zostać oceniony jako warunek uciążliwy.

Jeśli chodzi o byt praktyki ograniczającej konkurencję z art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej to ostatnią z przesłanek warunkujących naruszenie tego przepisu jest to, aby przedsiębiorca posiadający co najmniej pozycję dominującą na rynku osiągał nieuzasadnione korzyści. Są one odpowiednikiem uciążliwych warunków umów narzuconych kontrahentowi w relacji ekwiwalentności wzajemnych świadczeń uczestników umowy. Nieuzasadnione korzyści określają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. § 6 ust. 14 i § 16 regulują płatności Huty za towar dostarczony jej przez Zakład. Płatności te następują po upływie znacznego czasu od otrzymania towaru przez Hutę. W świetle powyższego żądanie przez Zakład zapłaty za towar dostarczony Hucie nie przynosi temu Zakładowi nieuzasadnionych korzyści.

Stąd też zarzut naruszenia przez Zakład art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej poprzez umieszczenie w umowie z dnia 30.07.2001r. zapisów zawartych w § 6 ust. 14 i § 16 należy uznać za nieuzasadniony.

Zakład, zdaniem Huty miał się również dopuścić naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej poprzez umieszczenie w umowie z dnia 30.07.2001r. zapisów o których mowa w jej § 7 ust. 2 i § 7 ust. 3

§ 7 ust. 2 umowy stanowi, że Zakład wystawi faktury VAT bez podpisu (...) i doręczy nie później niż w terminie 3 dni przed datą ich wymagalności. W § 7 ust. 3 zawarty został harmonogram wpłat przez Hutę zaliczek na poczet przyszłych należności w wysokości 2 mln PLN dla każdego miesięcznego okresu rozliczeniowego.

Zapisy powyższe wiążą się bezpośrednio z § 7 ust. 5 umowy zgodnie z którym Huta zobowiązana jest do dokonania każdorazowo zapłaty za zużyta energię elektryczną i świadczone usługi przesyłowe do dnia 10 – ego następnego miesiąca po miesiącu sprzedaży na podstawie faktur rozliczeniowych.

Ponadto zapisy te wiążą się również z § 7 ust. 1 umowy, który stanowi, że faktury za sprzedaną energię elektryczną i usługi przesyłowe uregulowane będą przez Hutę przelewem na konto Zakładu wskazane w wystawionej fakturze.

W niniejszej sprawie Zakład narzucił Hucie rozwiązanie zgodnie z którym zobowiązana ona została do wpłaty zaliczek na poczet późniejszych należności. Wysokość tych zaliczek wynosiła 2 mln PLN, co stanowiło około 30 % planowanych należności za dany okres rozliczeniowy (miesiąc) i miały one być płatne do dnia 23-25 miesiąca poprzedzającego okres rozliczeniowy. Energia elektryczna jest specyficznym towarem, dlatego, że płynie (jest dostarczana) cały czas i to odbiorca decyduje o wielkości poboru. Rozliczenia za ten towar mogą następować albo przed, albo w trakcie, albo po jego dostarczeniu. Nie jest możliwe dokładne skorelowanie momentu dostawy i rozliczeń za te dostawy. Z uwagi na specyfikę towaru, jakim jest energia, kredytującym jest albo dostawca, albo odbiorca, albo strony wzajemnie się kredytują. To ostatecznie rozwiązanie przyjęte zostało w umowie pomiędzy stronami.

Jak wyżej wskazano, zaliczki stanowiły około 30 % planowanych należności. Tak więc w danym okresie rozliczeniowym przez okres około 15 dni kredytującym dostawy była Huta (od 23-25 miesiąca poprzedzającego okres rozliczeniowy do 10 dnia miesiąca będącego okresem rozliczeniowym). Następnie przez kolejnych około 30 dni, obowiązek kredytującego spoczął na Zakładzie (od 10 miesiąca będącego okresem rozliczeniowym do 10 miesiąca następującego po okresie rozliczeniowym).

Brak jest podstaw do przyjęcia poglądu, że Zakład powinien dostarczać energię elektryczną na rzecz Huty w danym okresie rozliczeniowym, a następnie oczekiwać na zapłatę dopiero po zakończeniu tego okresu. W tym wypadku Zakład w całości kredytowałby działalność Huty i całe ryzyko związane z dostawą energii (w tym braku zapłaty) spoczęłoby na nim.

Zaliczkowy system rozliczeń i wzajemne kredytowanie się stron umowy o sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych, co do zasady zostały uznane przez Sąd Najwyższy i Sąd Antymonopolowy za zgodny z prawem antymonopolowym.

Zdaniem Sądu Antymonopolowego (wyrok z dnia 12.03.1997r. sygn. akt XVII Ama 80/96) *„przesądzenie, czy konkretna umowa bądź praktyka dostawcy jest przejawem praktyki monopolistycznej, czy też normalnym zachowaniem uwzględniającym właściwość (naturę) stosunku prawnego w rozumieniu art. 353 K.c., zależałoby w dużej mierze od oceny, czy w warunkach istnienia konkurencji, a więc swobody wyboru źródła zaopatrzenia ze strony odbiorcy, dostawca byłby w stanie wynegocjować konkretną umowę zawierającą warunki zaliczkowego rozliczania dostaw energii”*.

Jak wskazano to wcześniej Huta zawarła z „PSE-ELECTRA” Sp. z o.o. umowę sprzedaży energii elektrycznej Nr 1/2002/HŁ. z dnia 22.01.2002r. Umowa ta została zawarta na rynku konkurencyjnym i Huta w chwili jej podpisania miała możliwość wyboru innego podmiotu z którym zawrze umowę. W w/w umowie strony uzgodniły, iż Huta będzie wносиła przedpłaty stanowiące 100% prognozowanych należności za dany okres rozliczeniowy. Strony ustaliły również, że będą prowadziły negocjacje celem ustalenia innych form zabezpieczenia

płatności. Z powyższego wynika, że warunki umowy zawartej z „PSE-ELECTRA” Sp. z o.o. odnośnie obowiązku wnoszenia przedpłat są dla Huty mniej korzystne, niż warunki umowy z dnia 30.07.2001r. zawartej z Zakładem. Potwierdza to tezę, że na rynku konkurencyjnym (w tym energii elektrycznej) we wzajemnych stosunkach gospodarczych podmioty stosują zaliczkowy system rozliczeń, tak ustalony, aby jak najlepiej zabezpieczyć interesy stron.

W związku z powyższym obowiązek wpłaty zaliczek przez Hutę nie może zostać uznany za warunek dla niej uciążliwy.

Ponadto obowiązek wpłaty zaliczek nie przynosi Zakładowi nieuzasadnionych korzyści. Jak wskazano to wcześniej w umowie przewidziano, że jej strony będą się nawzajem kredytowały. Po wpłacie przez Hutę zaliczki w terminie wskazanym w umowie (23-25 dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc rozliczeniowy) Zakład mógł z niej korzystać przez okres około 15 dni. Przy czym począwszy od 1 dnia miesiąca sprzedaży ekwiwalentem zaliczki były towary (energia elektryczna i usługi przesyłowe) dostarczane przez Zakład. Od momentu, gdy wartość zaliczki zrównała się z wartością towarów dostarczonych przez Zakład na rzecz Huty, co następuje około 10 dnia miesiąca sprzedaży, rolę podmiotu kredytującego przejął Zakład. Okres ten trwał od około 10 dnia miesiąca sprzedaży, aż do 10 dnia miesiąca następującego po dniu sprzedaży (około 30 dni). W tym czasie Zakład dostarczał energię i świadczył usługi przesyłowe, nie otrzymywał za to jednak zapłaty, która miała nastąpić w 10 dniu miesiąca następującego po miesiącu sprzedaży.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że zaliczkowy system rozliczeń za energię elektryczną i usługi przesyłowe chronił interesy gospodarcze obydwu stron umowy i dlatego też brak jest podstaw do stwierdzenia, aby zapis § 7 ust. 3 umowy był dla Huty uciążliwy i przynosił Zakładowi nieuzasadnione korzyści.

Odnośnie zapisu § 7 ust. 2 umowy należy stwierdzić co następuje.

Termin 3 dniowy na zapłatę należności został wprowadzony w celu zabezpieczenia interesów Zakładu na wypadek nieuregulowania należności przez Hutę, dlatego, że brak płatności w tym terminie oznaczała rozwiązanie umowy i wstrzymanie dostaw energii.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na fakt, że termin 3 dniowy dotyczy płatności za towar (energję i usługi przesyłowe), który został już dostarczony Hucie przez Zakład. Tak więc najpierw Zakład spełnia swoje świadczenie, a następnie Huta dokonuje za nie płatności. Ponadto, jak wynika z wcześniejszych wywodów Zakład miał prawo posiadać uzasadnione przekonanie, że w toku realizacji umowy, pojawi się możliwość, iż Huta będzie odmawiała dokonywania płatności za realizowane przez niego świadczenia, na co wskazywała dotychczasowa współpraca między stronami. Stąd też na wypadek pojawienia się takiej możliwości (oczywiście mogła ona nie zaistnieć) Zakład zabezpieczył się w w/w sposób. Zawarcie w umowie dłuższego terminu płatności mogłoby wywoływać ten skutek, iż Zakład nie otrzymując zapłaty mógłby wstrzymać dostawy i rozwiązać umowę dopiero po upływie tego dłuższego terminu. Za spełnione przez siebie w tym czasie świadczenia mógłby dochodzić swoich praw przed sądem powszechnym, co zdecydowanie opóźniłoby ich wpływ na rachunek Zakładu. W związku z tym przedmiotowy warunek umowy nie może zostać uznany jako uciążliwy dla Huty. Nie przynosi on Zakładowi również nieuzasadnionych korzyści dlatego, że termin 3 dniowy na dokonanie płatności dotyczy płatności za towar dostarczony przez Zakład wcześniej. Tym samym wpływ na rachunek Zakładu środków finansowych za dostarczone przez niego towary jest uzasadniony i nie przynosi on Zakładowi nieuzasadnionych korzyści

Stąd też, należy stwierdzić, że Zakład narzucając w umowie z 30.07.2001r. warunki zawarte w § 7 ust. 2 i 3 nie nadużył pozycji dominującej na rynku i nie dopuścił się stosowania praktyki ograniczającej konkurencję o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

Kolejnym zarzutem Huty w stosunku do Zakładu jest narzucenie uciążliwych warunków umowy z dnia 30.07.2001r. przynoszących przedsiębiorcy, który je narzucił nieuzasadnione

korzyści poprzez zamieszczenie zapisów określonych w § 8 i § 10.

Na uzasadnienie przedmiotowego zarzutu Huta wskazała, że zapisy zawarte w § 8 i § 10 odnośnie możliwości natychmiastowego wstrzymania dostaw energii elektrycznej i rozwiązania umowy są sprzeczne z przepisami prawa energetycznego (karta nr 7), a także powodują nierówne zabezpieczenie interesów stron umowy (karta nr 674) np. poprzez nałożenie na Hutę odpowiedzialności za ewentualne zawinione działanie banku przekazującego przelew pieniężny.

§ 8 zawiera szereg warunków w razie zaistnienia których Zakład jest uprawniony do natychmiastowego zaprzestania świadczenia usług przesyłowych na rzecz Huty.

Wśród nich należy wskazać na :

- nieuregulowanie należności za sprzedaną energię elektryczną i świadczone usługi przesyłowe wynikające z umowy nr 06-480 z dnia 31.01.2001r. (zawartej pomiędzy Hutą i Zakładem),
- nie dokonanie wpłat należności wynikających z wystawionych przez Zakład na Hutę faktur korygujących VAT wynikających z umowy nr 06-480 z dnia 31.01.2001r. określonych w § 16 umowy,
- nie dokonanie wpłat należności wynikających z wystawionych przez Zakład na Hutę faktur korygujących VAT określonych w § 6 ust. 14 umowy,
- nie dokonanie którejkolwiek z wpłat określonych w § 7 umowy,
- zły stan urządzeń Huty, które zakłócają w sposób istotny dostarczanie energii elektrycznej odbiorcom przyłączonym do sieci rozdzielczej,
- nielegalny pobór energii elektrycznej.

W § 8 ust. 2 zawarto zapis, że przy rozliczeniu za pośrednictwem banków momentem spełnienia świadczenia jest dzień uznania rachunku bankowego Zakładu.

§ 10 umowy stanowi, że umowa zostanie rozwiązana przez Zakład ze skutkiem natychmiastowym, co powoduje natychmiastowe wstrzymanie świadczenia usług przesyłowych, gdy Huta:

- nie dokona wpłat o których mowa w § 7 ust. 3 i 5 umowy,
- rażąco naruszy warunki umowy, w szczególności, gdy dopuści się nielegalnego poboru energii elektrycznej,
- utraci tytuł prawny do korzystania z obiektu, do którego sprzedawana jest energia elektryczna,
- nie ureguluje należności wynikających z umowy nr 06-480 z dnia 31.01.2001r.,
- nie ureguluje w całości należności wynikających z wystawionych przez Zakład faktur korygujących VAT wynikających z § 7 ust. 6 umowy oraz wynikających z umowy nr 06-480 z dnia 31.01.2001r.,
- nastąpi rozwiązanie porozumienia zawartego pomiędzy PSE S.A. i Zakładem z jakichkolwiek przyczyn.

Jak wskazano to wcześniej, za uciążliwy warunek umowy należy uznać każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Należałoby tutaj rozważyć, czy w sytuacji istnienia wolnej konkurencji Zakład byłby w stanie wynegocjować kwestionowane postanowienia umowy, czy też byłoby to niemożliwe. W niniejszej sprawie należałoby przeanalizować, czy zawarte w umowie z dnia 30.07.2001r. uprawnienia Zakładu do natychmiastowego rozwiązania umowy i wstrzymania świadczenia usług przesyłowych, stanowią dla Huty warunek uciążliwy.

Niektóre z w/w warunków wynikają wprost z przepisów prawa energetycznego (nielegalny pobór energii, utrata tytułu prawnego do obiektu), stad też nie można uznać ich za uciążliwe dla Huty.

Pozostałe zapisy regulują sytuacje braku zapłaty przez Hutę za dostarczane przez Zakład towary (faktury VAT i faktury korygujące VAT) oraz brak wniesienia przedpłat zgodnie z harmonogramem określonym w umowie. Jak wykazano wcześniej w niniejszej decyzji zaliczkowy system rozliczeń zastosowany w umowie nie odbiega od rozwiązań stosowanych

na rynku na którym panuje konkurencja (vide umowa Huty z PSE „Electra” Sp. z o.o.), stąd też również ten warunek nie jest warunkiem dla Huty uciążliwym. W pozostałym zakresie należy stwierdzić, iż określone w umowie sankcje dotyczące rozwiązania umowy i natychmiastowego wstrzymania dostaw energii mogą mieć miejsce wyłącznie w wypadku nieuregulowania przez Hutę należności za towar dostarczony przez Zakład wcześniej. Podstawową zasadą wynikającą z prawa cywilnego jest obowiązek zapłaty za towar dostarczony przez kontrahenta. W związku z tym każdy podmiot powinien liczyć się z tym, że w wypadku braku zapłaty zostaną wyciągnięte w stosunku do niego określone sankcje, włącznie z natychmiastowym rozwiązaniem umowy. Z kolei regulowanie należności w określonych w umowie terminach nie rodzi żadnych negatywnych sankcji dla którejkolwiek ze stron umowy. Dlatego zastrzeżenie przez Zakład warunków powodujących natychmiastowe rozwiązanie umowy i wstrzymanie dostaw energii wynikających z braku wpłat przez Hutę należności w terminie jest uzasadnione i nie stanowi dla Huty warunku uciążliwego.

Ponadto, jak to już podnoszono w uzasadnieniu niniejszego punktu sentencji decyzji dla bytu praktyki z art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej konieczne jest wykazanie, że narzucone uciążliwe warunki umowy przynoszą narzucającemu je przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Huta pomimo kilkakrotnych wezwań ze strony Organu Antymonopolowego nie wskazała na czym miałyby polegać korzyści Zakładu z tytułu natychmiastowego rozwiązania umowy z Hutą i wstrzymania z tego powodu dostaw energii. We wniosku o wszczęcie postępowania i kolejnych pismach Huta twierdzi, że pobierane przez Zakład stawki opłat za usługi przesyłowe mają charakter nadmiernie wygórowany, co sugeruje, że Zakład osiąga znaczne korzyści z tytułu ich stosowania. Zgodnie z przepisami prawa energetycznego stawki opłat zawarte w taryfie zapewniają przedsiębiorstwu energetycznemu pokrycie uzasadnionych kosztów oraz zysk z tytułu prowadzonej działalności. Huta w chwili zawierania umowy z dnia 30.07.2001r. była największym kontrahentem Zakładu stąd też w świetle powyższego powinien on osiągnąć największy zysk z tytułu posiadanej umowy z Hutą. Dlatego też Zakładowi powinno zależeć, aby stale dostarczać towary na rzecz Huty i uzyskiwać zyski dzięki otrzymywanemu wynagrodzeniu. Wprowadzenie do umowy postanowień przewidujących możliwość natychmiastowego wstrzymania dostaw i rozwiązania umowy, jak wskazał to Zakład, było wynikiem utraty zaufania do kontrahenta i próbą zabezpieczenia się Zakładu na wypadek braku płatności ze strony Huty, a nie zamiarem osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści. Samo rozwiązanie umowy z kontrahentem nie powoduje powstania nieuzasadnionych korzyści.

A zatem należy stwierdzić, że wprowadzenie w/w zapisów umowy nie przyniosło Zakładowi żadnych nieuzasadnionych korzyści (również potencjalnych), a wprowadzono je tylko w celu zabezpieczenia interesów Zakładu.

W związku z powyższym należało orzec jak w pkt IV sentencji.

V. Pismem z dnia 27.03.2002r. Huta rozszerzyła wniosek przeciwko Zakładowi o nowe zarzuty. Decyzją z dnia 24.02.2002r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł o zawarciu umowy o świadczenie usług przesyłowych pomiędzy Hutą, a Zakładem. Zdaniem Huty w przedmiotowej umowie zawarte zostały zapisy, które są dla niej uciążliwe, a równocześnie przynoszą Zakładowi, który przedmiotowe zapisy narzucił, nieuzasadnione korzyści co stanowi praktykę ograniczającą konkurencję o, której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej (karty nr 684-687, 735-755).

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy antymonopolowej Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, odmówić wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli w sposób oczywisty z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika, że nie naruszono zakazu określonego (...) w art. 8.

Odnosząc się do podstawowego zarzutu w pierwszej kolejności podnieść należy, że zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne, w sprawach spornych dotyczących ustalania warunków świadczenia usług, o których mowa w art. 4 ust. 2 (usług przesyłowych) rozstrzyga Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek strony. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Antymonopolowego, Prezes URE władny jest orzec zawarcie umowy pomiędzy stronami w w/w zakresie. Taka też sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Na wniosek Huty, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 24.02.2002r. (sygn. akt BPR/186/JC/GD/2002) orzekł o zawarciu umowy o świadczenie usług przesyłowych pomiędzy Hutą, a Zakładem.

Zgodnie z art. 19 K.p.a. organy administracji państwowej przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie jest władny oceniać decyzji innego centralnego organu administracji rządowej jakim jest Prezes URE. Ewentualna ocena mogłaby skutkować naruszeniem konstytucyjnej zasady zaufania do państwa, a także prowadzić do sytuacji, w której strona (w niniejszej sprawie Zakład) mogłaby być ukarana za to, że działa zgodnie z pozytywną decyzją wydaną przez właściwy organ (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 20.05.2002r. sygn. akt XVII Ama 92/01).

Jedynym podmiotem władnym do oceny decyzji Prezesa URE jest Sąd Antymonopolowy, co wynika z art. 479⁴⁶ pkt 1 K.p.c. Od przedmiotowej decyzji Prezesa URE odwołania do Sądu Antymonopolowego złożyły zarówno Huta, jak i Zakład. Stąd też ocena, czy warunki zawarte w umowie, której zawarcie orzekł Prezes URE, są zasadne, spoczywa wyłącznie w gestii w/w Sądu.

Oprócz powyższego Huta sama stwierdziła (karta nr 738), że *„odpowiednie żądanie strony zbliżone jest swym charakterem do funkcjonującego na gruncie odrębnych przepisów powództwa o ustalenie (ukształtowanie) stosunku prawnego (189 k.p.c.). W następstwie takiego wniosku (żądania) Prezes URE nabywa w swej istocie legitymacje do ukształtowania między stronami umowy o odpowiedniej treści, w zakresie przysługującej stronom swobody kontraktowania. Zatem decyzja Prezesa URE zastępuje oświadczenie woli obu stron w przedmiocie zawarcia umowy (por. w drodze analogii art. 64 K.c.)”*.

W świetle powyższego wyводу należy stwierdzić, że tak, jak Organ Antymonopolowy nie jest uprawniony do oceny warunków umów, o których zawarciu orzekł sąd powszechny na podstawie art. 189 K.p.c., tak również nie jest uprawniony do oceny warunków umów, o których zawarciu orzekł Prezes URE. Ponadto, jeżeli decyzja Prezesa URE zastępuje oświadczenie woli obu stron w przedmiocie zawarcia umowy to wówczas nie jest spełniona jedna z przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej – narzucenie warunków umowy.

Tak więc, w oczywisty sposób z informacji zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu wynika, że nie naruszono zakazu określonego w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

A zatem należało orzec, jak w pkt V sentencji.

VI. W związku z wnioskiem Zakładu o zwrot kosztów postępowania Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 75 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 69 ust. 1 w postępowaniu wszczętym na wniosek strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić drugiej stronie, na jej żądanie, koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, w tym także koszty opinii biegłych i instytutów naukowych.

Zakład pismem z dnia 19.07.2002r. wniósł o zwrot kosztów reprezentacji przez radcę prawnego według norm przepisanych. Stosownie do art. 69 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, do niezbędnych kosztów postępowania strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego zalicza się jego wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż

wynikające ze stawek opłat określonych w odrębnych przepisach. Wymienione stawki opłat zawarte są w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 1997 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Nr 154, poz. 1013 z późn. zm.), które w postępowaniu antymonopolowym stosujemy posiłkowo. Zgodnie z § 20 ust. 2 pkt 1, zawartego w rozdziale 4 cytowanego rozporządzenia, w sprawach z zakresu ochrony konkurencji stawka minimalna wynosi 300 zł. Natomiast § 3 ust. 1 określa, iż opłaty stanowiące podstawę zasądzenia przez sąd kosztów zastępstwa prawnego nie mogą być wyższe niż czterokrotne stawki minimalne określone w rozdziałach 2-4, niezależnie od wysokości tych opłat ustalonych w umowie między adwokatem lub radcą prawnym a klientem. Organ antymonopolowy może przyznać opłaty wyższe od wskazanych w ust. 1, jeżeli uzasadnia to rodzaj i stopień złożoności sprawy, jednakże w tym przypadku nie mogą być one wyższe niż sześciokrotne stawki minimalne. Organ Antymonopolowy postanowił zatem przyznać Zakładowi koszty w kwocie 1200 PLN tj. czterokrotnej stawki minimalnej (300 x 4 = 1200). Biorąc pod uwagę charakter oraz specyfikę prowadzonego postępowania, w ocenie Organu Antymonopolowego brak jest przesłanek warunkujących przyznanie kosztów w wysokości sześciokrotnej stawki minimalnej.

Stąd postanowiono jak w punkcie VI sentencji decyzji.

W związku z niestwierdzeniem stosowania przez Zakład praktyk ograniczających konkurencję wniosek Huty o nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności jest bezprzedmiotowy.

Na postanowienie zawarte w punkcie VI stosownie do zapisu art. 78 ust. 6 w związku z art. 78 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stronom przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie tygodnia od dnia jego doręczenia.

Od niniejszej decyzji stronom służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego – za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral